

**ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА**

A Member of NBG Group

Обединена Българска Банка
ул. "Света София" № 7
София 1040
БЪЛГАРИЯ
www.UVB.BG

БЪЛГАРИЯ:

ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ И ПРОГНОЗИ

Януари, 2003

По данни на Централната банка към края на ноември м. г. дефицитът по текущата сметка е USD449.8 млн., или 2.9% от БВП

Външният дълг в края на декември е USD8,524 млрд., от него държавният дълг е USD7,9978 млрд.

Инфлацията за януари в сравнение с декември е 0.7%

Нетните приходи от продажби на продукцията, стоки и услуги за периода януари-декември 2002 г. нарастват с 4.3% на годишна база

Коефициентът на заетост се повишава с 1.6 процентни пункта, а на безработица се понижава с 2.7 процентни пункта

Бюджетният дефицит за януари е BGN92.143 млн.

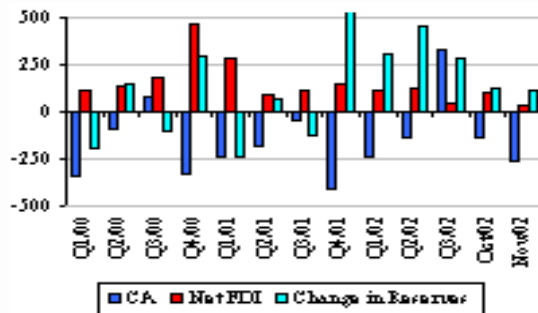
Банковият сектор намали печалбата за 2002 година с 10.9%

I. ВЪНШЕН СЕКТОР

1. Текуща сметка

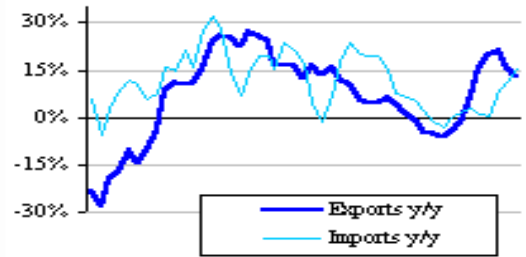
По данни на Централната банка към края на ноември м. г. дефицитът по текущата сметка е USD449.8 млн., или 2.9% от БВП

По данни на Централната банка към края на ноември м. г. дефицитът по текущата сметка е USD449.8 млн., или 2.9% от БВП, срещу 5.1% за същия период на предходната година. В основната си част намалението се дължи на подобряването на търговското салдо и по-ниските лихвени плащания по външния дълг. Прогнозата е дефицитът по текущата сметка да стигне 4.3% от БВП главно поради възстановяването на износа. За ноември 2002г. недостигът по текущата сметка е USD262.3 млн., докато година по-рано е USD155.6 млн.

Дефицитът по търговското салдо възлиза на USD1.352 млрд. за същия период, а година по-рано дефицитът е с USD55.4 млн. по-висок. За ноември се забелязва значително влошаване на търговския баланс - след като преди това ръстът на износа беше започнал да изпреварва вноса, тази тенденция се обръща. Изчислен по цени FOB (USD345.4 млн.), износът е с 23.5% по-нисък в сравнение с ноември 2001 г., докато вносът (USD641.2 млн. по цени FOB) е с 4.2% по-висок. За 11-те

месеца на 2002 г. износът се е увеличил с 5.7% спрямо същия период на предходната година, а вносът е нараснал с 3.5%.

Със USD113.6 млн. е по-нисък платеният и дължим доход (USD491.3 млн.) в резултат на по-ниските лихви на международните финансови пазари и на сделката с външния дълг през март миналата година. За времето между януари и ноември в страната са влезли с 35% по-малко преки чуждестранни инвестиции, или USD428.7 млн. поради световната рецесия, която прави инвеститорите доста предпазливи при вземането на решения.

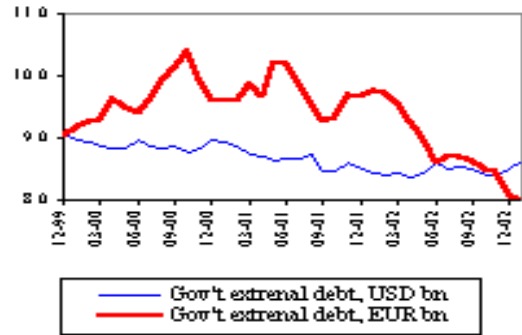
След като Bank Austria купи Биохим за EURO 82.5 млн., делът на Австрия в привлечените инвестиции за 11-те месеца е 26.9%. След нея се нареждат Чехия с 14.9% и Германия - 8.9%. С USD352.3 млн. са намалели валутните депозити на българските банки в чужбина. Сред причините за спада са инвестирането в ценни книжа, емитирани от правителството на международните финансови пазари и в страната и увеличеното кредитиране на местни фирми. Успоредно с това обаче портфейлните инвестиции на банките в чужбина са нараснали с USD93.8 млн. Като цяло портфейлните инвестиции на резиденти в чужбина са намалели с USD209.4 млн., тъй като беше продадено освободено обезпечение по външния дълг след сделките през март и септември. С USD280.1. млн. намаляват и

портфейлните инвестиции, които се отчитат като пасив в платежния баланс в резултат на замяната на брейди облигации с глобални.

2. Външен дълг

Външният дълг в края на декември е USD8,524 млрд., от него държавният дълг е USD7,9978 млрд.

По данни на Министерство на финансите външният дълг в края на декември е USD8,524 млрд. От него държавният дълг е USD7,978 млрд. Държавногарантираният дълг е USD546,2 млн. Новото външно финансиране, получено през месеца е за близо USD9,068 млн., от които USD8,870 млн. са по държавни инвестиционни заеми. Плащанията по дълга са били над USD74,9 млн. От тях близо USD36,3 млн. са били погашения по главници и USD38,6 млн. - лихви. В основната си част погашенията са били по дълга към МВФ - USD19,9 млн. към Световната банка - USD7,28 млн. и по държавногарантирани заеми - USD7,1 млн. Платените лихви през месеца са предимно към Световната банка - над USD22,6 млн., към Европейския съюз - около USD5,64 млн. и по държавногарантираните заеми - USD4,68 млн. От началото на годината получените заеми са за USD532,33 млн., като USD173,44 млн. са траншове по държавногарантирани заеми.

Плащанията по дълга през периода са били USD1,8 млрд., от които USD1,168 млн. - главници. Най-големи са били плащанията към МВФ - USD429,3 млн., към Парижкия клуб - USD280,6 млн., по държавногарантираните заеми - USD186,14 млн. и по брейди облигациите - USD168,89 млн. Нетното външно финансиране към края на декември е отрицателно с близо USD635,68 млн. Структурата на дълга като цяло се запазва без съществена промяна. Дългът в други валути е около 15.5%, дългът в EURO е 30.5 %, а дългът в USD - 54%. Лихвената структура леко се променя, като съотношението между дълг с плаващи лихви и дълг с фиксирани лихви е 62.8% към 37.2%. Средният остатъчен срок на дълга е 10.8 години, като има известно намаление на дълга в диапазона от 5 до 10 години и увеличение на този над 10 години. Делът на дълга по брейди облигациите е 29.2%, делът на други облигации - 28.1%, а този към МВФ леко намалява до 12.1%. Задълженията към Световната банка са 10.2%, към Парижкия клуб - 3.5%, към Европейския съюз - 4.7%, а държавногарантираните кредити са 6.4%.

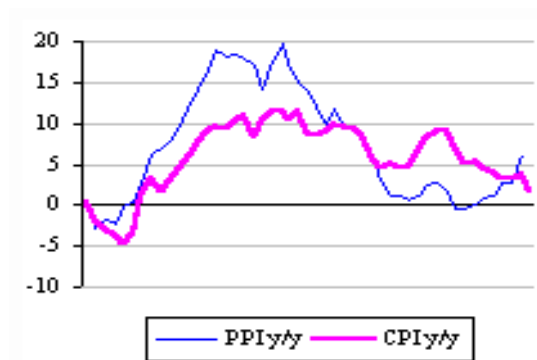
II. РЕАЛЕН СЕКТОР

1. Инфлация

Инфлацията за януари в сравнение с декември е 0.7%

По предварителни данни на НСИ инфлацията за януари в сравнение с декември миналата година е 0.7%. 12-месечната натрупана инфлация към януари тази година, сравнена с януари миналата година, е 1.8%. През януари по-скъпо са се продавали растителните масла - с 1.3%, зеленчуците - с 5.7%, картофите - с 5.3% и други. Поевтинели са свинското месо с 0.8 %, птичето месо - с 1.9%, яйцата - с 3.3 % на сто, плодовете - с 2.8%, и други.

Високоалкохолните спиртни напитки са поскъпнали с 6.6 %. Лекарствата са поевтинели с 0.3%, а лекарските и стоматологичните услуги са поскъпнали съответно с 4.8% и 3.2 %. Течните горива за битови нужди са поскъпнали с 9.1%, а газообразните горива за битови нужди са поскъпнали с 1.4%. По предварителни данни за 2002 г. в сравнение с 2001 г., се отчита намаление на разходите на домакинствата за хранителни стоки с 3.6%. Има увеличение за разходите за услуги от 1.93%, и на разходите за нехранителни стоки - лекарства, бензини, тютюневи изделия - с 1.06%.

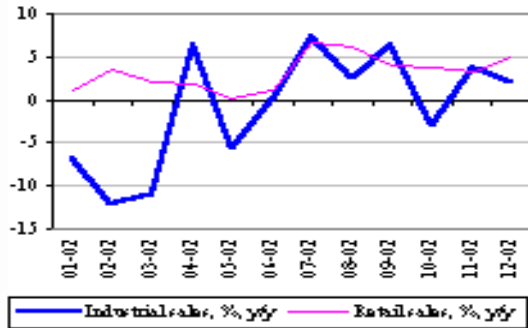
Обратно на регистрираното умерено равнище на инфлация на потребителските цени НСИ отчете рекордно увеличение на индекса на цените на индустриалните стоки от 6.3% на годишна база през декември 2002г. Следва да се има предвид, че индексът включва и методологически промени, които правят невъзможни преките сравнения с отчетената инфлация на индекса на цените на производствените стоки от 2.8% на годишна база през декември и се очаква възможно преразглеждане на показателите на индекса с цел неговото подобряване. Все още, колебанията в цените на петрола имат силен ефект върху индекса на цените на производствените стоки отколкото индекса на цените на потребителските стоки, а разликата между тези два индекса вероятно ще се запази и през следващите месеци.

2. Промислени продажби

Нетните приходи от продажби на продукцията, стоки и услуги за периода януари-декември 2002 г. нарастват с 4.3% на годишна база

По данни на НСИ нетните приходи от продажби на продукцията, стоки и услуги за периода януари-декември 2002 г. нарастват с 4.3% спрямо същия период на предходната година. Увеличението достига 4.9% в търговията на едро, 3.2% в търговията на дребно и 1.7% в търговията с автомобили и горива и ремонт на автомобили. През декември 2002 г. реалният обем на нетните приходи нараства в сравнение със същия месец на 2001 г. с 11.1%. Най-голям ръст има в търговията на едро - 13.4%, в търговията на дребно и ремонта на лични вещи и стоки за домакинството нарастването е с 4.9%, а в

търговията с автомобили и горива и ремонт на автомобили - с 4.7%. Продажбите на дребно в страната през 2002 г. реално нарастват с 2.5% спрямо предходната година. Увеличение има както за храните и напитките - 4.9%, така и за нехранителните стоки - 1.0%.

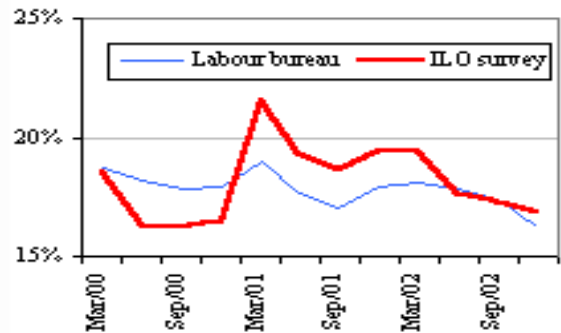
За период от една година промишленото производство нараства с 2.6% на годишна база. Само за месец декември производството нараства с 6.1% на месечна база и 0.8% на годишна база. По сектори на икономиката производството на метали нараства с 25%, дърводобива отчита ръст от 17.5%, производството на хартия нараства с 14%, а текстила с 9.7%. Спад в производството се отчита при добивната промишленост – с 4.9%, при производството на цигари - с 4.6% и при храните с 1.6%.

3. Безработица

Коефициентът на заетост се повишава с 1.6 процентни пункта, а на безработица се понижава с 2.7 процентни пункта.

По данни на НСИ през декември 2002г. в сравнение с предишната година коефициентът на заетост се повишава с 1.6 процентни пункта, а на безработица се понижава с 2.7 процентни пункта. Икономически активните българи през декември 2002 година са 3248,6 хиляди, или

48.4% от хората над 15 години. От тях 2704,4 са заети. Коефициентът на заетост в градовете е по-висок с 15.3 процентни пункта от този в селата. Заетостта при мъжете е с 6.9 процентни пункта по-висока в сравнение с мъжете. 37.2% от работещите са в общественя сектор, а 62.6% - в частния. 0.2% от хората не са посочили сектора, в който работят. От 1694,1 хиляди работещи в частния сектор, 78.7% са наети, а 21.3% - работодатели. Безработните през декември 2002 година са били 16.8% от икономически активното население. Коефициентите за безработица са 17.6% за мъжете и 15.8% - за жените. Продължително безработните са 358,4 хиляди, или 65.8% от хората на трудовата борса. 11.9% от безработните са с висше образование, 53.3% - със средно и 34.8% - с основно или по-ниско. Без трудов стаж са 24.1% от всички безработни. Икономически неактивните българи над 15 години са 51.6% от хората. От тях 1512,4 хиляди са мъже и 1948,7 - жени.

IV. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетният дефицит за януари е BGN92.143 млн.

По данни на Министерство на финансите дефицитът по консолидирания бюджет за първия месец на 2003 г. е BGN92.143 млн. срещу USD119 млн. за същия период на

миналата година. Като процент от прогнозния брутен вътрешен продукт (БВП) това прави около 0.24% от БВП, или около 34% от заложения за края на годината дефицит от 0.7% от БВП. Разходите за януари 2003 г. по консолидираната програма възлизат на BGN1.256 млрд., а приходите са BGN1.164 млрд. Големият размер на бюджетния дефицит през януари е традиционен и се дължи, от една страна, на ниските постъпления от данъци, а от друга - на сравнително високите плащания по външния ни дълг. Обикновено първите три месеца са на дефицит, тъй като приходите от данък печалба се получават през второто тримесечие. Към края на януари извършените плащания по външния дълг в размер на BGN 374.190 млн. От тях плащанията по главниците са в размер на BGN112.482 млн., а плащанията по лихви - BGN261.709 млн. От тях BGN252.968 млн. са лихвите, платени по облигациите по външния дълг. В това число влизат платените BGN17 млн. по Брейди-облигации от типа DISC's, BGN25 млн. по облигации от типа IAB, BGN20 млн. по Брейди-облигации от типа FLIRB. По глобалните облигации в евро с падеж 2013 г. са изплатени лихви в размер на BGN94 млн., а по глобалните облигации в щатски долари с падеж 2015 г. - BGN97 млн. Парите, които дължим по главниците, се плащат от фискалния резерв, а тези по лихвите се заделят в бюджета всяка година.

V. ФИНАНСОВ СЕКТОР

Банковият сектор намали печалбата за 2002 г. с 10.9%

По данни на Централната банка търговските банки са приключили 2002 г. с 10.9% по-ниска чиста печалба. Общата сума на банковите

активи е нараснала с 37.7%. В края на миналата година нетният финансов резултат на системата е BGN266.6 млн. спрямо BGN299.2 млн. За 2001г. В голяма степен обяснението на този спад има по-скоро технически характер и е свързано с това, че през 2001 г. институциите от първа група (според класификацията на БНБ) инкорпорираха в печалбата си общо BGN143.578 млн. провизии за загуби от кредити. Автоматично това води и до по-ниска оперативна печалба, която е индикатор за ефективността на банковата дейност за миналата година. Банките са разширили диверсификацията на портфейла си от активи, като в структурата му се наблюдава нарастване на дела на кредитите и инвестициите в ценни книжа за сметка на вземанията от други институции. Това е следствие от политиката, която банките следват в резултат на понижаването на световните лихвени равнища. Ниските лихви навън направиха депозитите при чужди банки непривлекателна инвестиция и българските кредитни институции, за да запазят поне същото ниво на доходност, обърнаха поглед към кредитирането и инвестициите в дълговите книжа, емитирани от правителството. След като през 2001 г. за първи път размерът на кредитния портфейл надвиши вложенията при чужди банки, през миналата година разликата се задълбочи още повече. За година задълженията на нефинансовите институции и други клиенти са се увеличили с близо 46% до BGN34 млрд. в края на 2002 г. При това ръстът на заемите за частния сектор (46.82%) изпреварва общото увеличение. Частните фирми дължат BGN4.613 млрд., като най-активни в кредитирането на сектора остават банките от

втора група (с балансово число между BGN300 и BGN800 млн.). Еврооблигациите и глобалните облигации, емитирани от българското правителство, се оказаха добра инвестиционна алтернатива за банките. През 2002 г. инвестираните в тях средства са нараснали 2.15 пъти до BGN1.113 млрд., а ръстът на приходите от тях е 41.2%. През 2002 г. Булбанк, ОББ и Банка ДСК формират 63.6% от нетния финансов резултат (75.3% за 2001 г.) и са привлекли 44.6% от депозитите (48.1% за 2001 г.) на системата. В края на миналата година те покриват 43.3% от активите на сектора (53.2% за 2001 г.). Делът им в кредитите леко е нараснал от 34.1 на 34.7% в края на 2002 г. Вероятно отражение на по-силната кредитна дейност е и по-високото съотношение между приходите от лихви по кредити за нефинансови институции и други клиенти и разходите за лихви по депозитите на тази група клиенти. За 2002 г. приходите са 3.75 пъти по-високи от разходите срещу 3.03 пъти година по-рано. През изминалата година банките са диверсифицирали по-силно своите портфейли, но рентабилността им е спаднала. Привлечените депозити са се увеличили с 18% до BGN11.282 млрд.

Интерпретираната в бюлетина цифрова информация е осигурена от надеждни институционални източници и Обединена Българска Банка не може да се ангажира официално с прецизността и пълнотата на използваните данни. Този материал не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти. Повече информация по темата на предложеното изследване можете да получите при допълнително поискване. За контакти: Гл. Икономист Петя Цекова тел. (359 2) 811 2288 e-mail sekova_p@sof.ubb.bg, анализатор Надежда Рачева тел. (359 2) 811 2289 e-mail racheva_n@sof.ubb.bg, Анализатор Мария Петрова тел. (359 2) 811 2287 e-mail petrova_ma@ubb.bg